

שם התלמיד/ה:

מבחן מפמ"ר בתנ"ך תשפ"ו, שכבה ט'

משך המבחן: שעה וחצי ותוספת חצי שעה עקב המצב

חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ללא פירושים

בהצלחה!

חלק ראשון: שאלות התמצאות

השיבו על שתי השאלות הבאות (8 נקודות לתשובה)

1. עיינו בתנ"ך,

מצאו את חומש במדבר.

א. כמה פרקים יש בחומש במדבר? (כתבו מספר) _____

ב. מצאו את פרק טו פסוק מ, העתיקו את שש המילים הפותחות את הפסוק.

ג. כתבו ליד כל אחד מהספרים הבאים לאיזה חלק מהתנ"ך הוא שייך (תורה, נביאים, כתובים)

תהילים _____

יונה _____

דברים _____

עזרא _____

2. עיינו בתנ"ך,

מצאו את ספר ישעיה.

א. כמה פרקים יש בישעיה? (כתבו מספר) _____

ב. מצאו את פרק נד פסוק ג, העתיקו את ארבע המילים הפותחות את הפסוק.

ג. איזה ספר מופיע בתנ"ך אחרי ישעיה? _____

חלק שני: שאלות ידע ומיומנות

תורה: השיבו על שתיים משאלות 3-5 (18 נקודות לתשובה).

3. ויקרא פרק ט

א. 1. על פי פסוקים ד-ו: מה אמור לקרות לאחר הקרבת קרבנות היום השמיני למילואים? בססו תשובתכם באמצעות ציטוט מהכתוב.

2. עיינו בפסוקים כב-כד.

על פי המתואר בפסוקים, באיזה אופן התממש "וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעָם"

ב. עיינו בפירוש רש"י לפסוק כג, ד"ה "ויבוא משה ואהרן":

כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל, היה מצטער ואמר: "יודע אני שכעס הקב"ה עלי ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל". אמר לו [אהרן] למשה: "משה אחי, כך עשית לי, שנכנסתי ונתביישתי?" מיד נכנס משה עימו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל.

רש"י מתאר התרחשות שאינה כתובה במפורש בפסוקים.

סמנו בפסוקים הבאים באמצעות **קו מפריד (|)** באיזה שלב, על פי פירוש רש"י, התרחשה פנייתו של אהרן למשה:

(כב) וַיֵּשָׂא אֶהֱרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרֶכֶם וַיֵּרֶד מַעֲשֵׂת הַחַטָּאת וְהַעֲלָה וְהִשְׁלָמִים: (כג) וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאֶהֱרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּצְאוּ וַיְבָרְכוּ אֶת הָעָם וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעָם: (כד) וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּרְאוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם: ג. על פי פירוש רש"י:

1. מה בסדר אירועי היום גרם לאהרן לחשוש שה' כועס עליו?

2. לשם מה נכנסו משה ואהרן לאהל מועד?

4. פרק יא

א. עיינו בפסוקים א-ח.

1. צטטו מהפסוקים את סימני הטהרה של חיות ובהמות.

2. עיינו בפסוק ה.

הסבירו על פי הפסוק : מדוע השפן מוגדר כטמא?

מה משמעות המעשית של הקביעה "טֵמֵא הוּא לָכֶם"?

ב. עיינו בפסוקים ט-יב.

1. כיצד יודעים אם בעל חיים החי במים כשר לאכילה או לא?

2. עיינו בפסוק יב. רש"י אומר : "הא אם הֵינּ לֹוּ בַּמִּים, אִף עַל פִּי שֶׁהִשִּׁירָן בַּעֲלִייתוֹ - מוֹתֵר." לֹא

לֹאִילוּ דְּבָרִים מִתְּכוּוֹן רִש"י בַּמִּילִים "הִיוּ לוֹ" ו"הִשִּׁירָן"?

3. הסבירו את ההלכה הנלמדת מפירוש זה.

ג. 1. על פי פסוקים מא-מג, האם יש זוחלים שהם כשרים לאכילה? הוכיחו את תשובתכם מהפסוקים.

2. כתבו טעם אחד שלמדתם לדיני מאכלות אסורים.

5. פרק יט

א. עיינו בפסוקים ט-י. ציינו שתיים מתוך המצוות של מתנות העניים המופיעות בפסוקים, והסבירו מה צריך בעל השדה או הכרם לעשות כדי לקיים אותן.

המצוה: _____ ההסבר: _____

המצוה: _____ ההסבר: _____

ב. 1. עיינו בפסוק יד ובפירוש רש"י הבא:

לפני עור לא תתן מכשול – לפני הסומא בדבר לא תתן לו עצה שאינה הוגנת לו.

לא תאמר לו: מכור שדך וקח לך חמור, ואתה עוקף עליו ונוטלה הימנו.

כתבו בלשונכם, על פי פירוש רש"י: מיהו ה"עיוור" עליו מדברת התורה ומהו ה"מכשול"?

2. עיינו בדברי רש"י להמשך פסוק יד:

ויראת מאלוקיך – לפי שהדבר הזה אינו מסור לבריות לידע אם דעתו של זה לרעה או לטובה, ויכול להישמט

(=להתחמק) ולומר: לטובה נתכוונתי, לפיכך נאמר בו: **ויראת מאלוקיך**, המכיר מחשבותיך. וכן כל דבר

המסור לליבו של אדם העושהו, ואין שאר הבריות מכירות בו, נאמר בו: ויראת מאלוקיך.

רש"י מציג כלל שמסביר באילו מקרים מופיעות המילים "ויראת מאלוקיך" בסמוך למצוות.

הסבירו את הכלל בלשונכם.

ג. **ניתוח מקרה**: שמעון ויהודה מעוניינים לשאול את אותו הספר מהספרייה. יהודה שאל את שמעון מתי

הספרייה נפתחת. שמעון ידע שהספרייה נפתחת מוקדם, אך ענה ליהודה שהיא נפתחת בשעה מאוחרת יותר,

כדי להגיע לפניו ולשאול את הספר לעצמו.

1. הסבירו מדוע שמעון עבר על האיסור "לפני עיוור לא תתן מכשול". התייחסו בתשובתכם ל"עיוור"

ול"מכשול" במקרה זה.

2. כיצד המילים "ויראת מאלוקיך" אמורות להשפיע על שמעון במקרה זה?

נביא : השיבו על שתיים משאלות 6-8 (14 נקודות לתשובה).

6. עיינו בשמואל ב פרק ב פסוקים א-יא:

א. לאיזו עיר עולה דוד, וכיצד הוא מקבל את ההחלטה לעלות דווקא אליה?

ב. 1. הטבלה שלפניכם עורכת השוואה בין המלכת דוד להמלכת איש בושת.

השלימו את הטבלה והוסיפו תבחין נוסף להשוואה בין ההמלכות.

תבחינים	המלכת דוד (פסוקים א-ד, יא)	המלכת איש בושת (פסוקים ח-י)
מי המליך אותו?		
כמה זמן מלך?		
הוסיפו תבחין נוסף : _____		

2. מה ניתן ללמוד מההשוואה שבטבלה על מידת היציבות של כל אחת מהממלכות? נמקו את תשובתכם.

ג. 1. לפי פסוקים ה-ז, לשם מה שולח דוד שליחים לאנשי יבש גלעד?

2. מה ניתן ללמוד על דמותו של דוד מדבריו לאנשי יבש גלעד? נמקו את תשובתכם.

7. עיינו בשמואל ב פרק ה

א. המלכת דוד בחברון (פסוקים א-ג) :

שבטי ישראל מגיעים אל דוד לחברון ומציגים שלושה נימוקים לכך שהוא ראוי למלוך עליהם.
הסבירו בלשונכם שניים מן הנימוקים.

ב. המלחמה בפלשתים (פסוקים יז-כה) :

בפסוקים אלו מתוארים שני קרבות נגד הפלשתים בעמק רפאים, השוו ביניהם בעזרת הטבלה הבאה.

תבחינים	המלחמה הראשונה (פסוקים יז-כא)	המלחמה השניה (פסוקים כב-כה)
מה הפסוקים מספרים על פניית דוד לה'?		
תשובת ה' (באופן כללי)		
ציטוט של הבטחת ה' לעזרתו במלחמה		

ג. מה נוכל ללמוד על דמותו של דוד כמלך, מההתנהלות שלו בשני הקרבות? נמקו את דבריכם.

8. עיינו בשמואל ב פרק ט"ז פסוקים א-יג.

במהלך בריחתו מפני אבשלום פוגש דוד באנשים שונים.

א. דוד וציבא (פסוקים א-ד)

1. לפי דברי ציבא, היכן נמצא מפיבשת ומה היו כוונותיו?

2. מהי ההחלטה שמקבל דוד בעקבות דברי ציבא?

ב. דוד ושמעי בן גרא (פסוקים ה-יג)

1. ציינו שתי פעולות שעושה שמעי בן גרא כלפי דוד ואנשיו.

2. צטטו את שני הכינויים שבהם כינה שמעי את דוד.

ג. 1. דוד מסרב להצעת אבישי להרוג את שמעי.

כתבו נימוק אחד שנותן דוד לאבישי לסירובו להרוג את שמעי.

2. מה נוכל ללמוד על אישיותו של דוד המלך מתוך דבריו בפסוקים י-יב? נמקו את תשובתכם.

חלק שלישי- שאלות מושגים

השיבו על אחת משאלות 9-10, ועל שאלה 11 (10 נקודות לתשובה)

9. סדרו את האירועים הבאים לפי סדרם בחומשים בראשית ושמות :

- קריעת ים סוף
- עקידת יצחק
- חנוכת המשכן
- לידת יעקב ובניו
- מעמד הר סיני
- המבול
- מעמד הסנה

10. סדרו את האירועים הבאים לפי סדרם בספרי הנביאים :

- אבשלום ממליך עצמו בחברון
- דוד מעלה את ארון ה' לירושלים
- בני ישראל עוברים את הירדן
- תפילת חנה במשכן שילה
- נס נפילת חומות יריחו
- אחימלך עוזר לדוד
- מלחמת דבורה וברק בכנענים

11. שאלת חובה: לפניכם רשימת נושאים הממוספרים מ-1-5. רשמו בתיבה לצד כל פסוק את מספר הנושא

המתאים לו

וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ	
לֹא-תַעֲשׂוּ עֹל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמְשׁוּרָה.	
וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת-הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ	
אַל-תִּשְׁקְצוּ אֶת-נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל-הַשָּׂרָץ הַשָּׂרָץ	
וְקִמְץ מִשָּׁם מְלֵא קַמְצוֹ מִסִּלְתָּהּ וּמִשְׁמָנָהּ	

1	קרוב עולה
2	מנחה
3	כשרות בעלי החיים
4	מצוות הקשורות ביושר
5	שבעת ימי המילואים

12. שאלת בונוס (3 נקודות)

בחרו פסוק מתוך ספר ויקרא או שמואל ב' שיכול לחזק את עם ישראל בעת הזאת והסבירו את בחירתכם.
